

Dopravní nehoda

Dopravní nehoda

Raný školní věk

Cíl aktivity

- Naučení a zafixování důležitých telefonních čísel.

Časová náročnost aktivity

- 1 vyučovací hodina

Mezipředmětové vztahy

- literatura (dramatická výchova), přírodověda, nauka o společnosti, výtvarná výchova, pracovní výchova

Pomůcky

- pastelky nebo fixy, zvukové nahrávky vozidel s právem přednosti jízdy, přehrávač

Dopravní nehoda

Dopravní nehoda

Raný školní věk

Popis aktivit

V úvodu hodiny dětem pustíme zvuk houkačky vozidel s právem přednosti jízdy. Ptáme se dětí, jestli tento zvuk už někdy slyšely a kde, nebo komu patří.

Rozvineme debatu na toto téma a pokračujeme ve formulaci otázek typu: Jak takovéto vozy poznáme, kromě houkaček? Vozy s právem přednosti jízdy zcela bezpečně poznáme nejen podle zvuku houkačky, ale také podle barvy majáku – modré.

Děti, a víme, jaká jsou důležitá telefonní čísla právě na tato auta s modrým majákem, která nám mohou zachránit život nebo hodně pomoci, když jsme v nesnázích?

Dětem rozdáme pracovní listy. Necháme je, ať si listy v klidu prohlédnou a zorientují se v nich. Každý žák si připraví čtyři barvy fixů/pastelek – červenou (jako záchranka), zelenou (policie), modrou (hasiči) a žlutou (112 – všechny).

Podíváme se společně na pracovní list. Najdeme na něm několik telefonních čísel, obrázky a auta. Úkolem je vždy spojit číslo, obrázek s číslem a auto. Tedy najdu číslo 155, k němu najdu v obrázcích schovanou pětku – invalidní vozíček – a jako poslední přiřadím správné vozidlo.

Až společně pospojujeme čísla s obrázky a s auty, zbyde nám jedno samostatné číslo.

Co s ním? Ke komu tedy patří? Vysvětlíme dětem, že číslo, které zbylo, nám svolá všechna auta dohromady.

Poznámky učitele

Dopravní nehoda

Dopravní nehoda

Střední školní věk

Cíl aktivity

- Zopakování důležitých telefonních čísel.
- Bezpečné chování při průjezdu vozidel s právem přednosti jízdy.

Časová náročnost aktivity

- 1 vyučovací hodina

Mezipředmětové vztahy

- literatura (dramatická výchova), přírodověda, nauka o společnosti, výtvarná výchova, pracovní výchova

Pomůcky

- pastelky nebo fixy, zvukové nahrávky vozidel s právem přednosti jízdy, přehrávač

Dopravní nehoda

Dopravní nehoda

Střední školní věk

Popis aktivit

Za pomoci zvukových nahrávek vozidel s právem přednosti jízdy uvedeme děti do tématu dopravní nehody. S dětmi si říkáme, která „houkačka“ ke komu patří. Při rozklíčování zvuků si zopakujeme důležitá telefonní čísla:

- **150** 0 je nádoba s vodou, kterou se dá hasit – HASIČI,
- **155** 5 je invalidní vozíček, ve kterém v nemocnici vozí zraněné – SANITKA,
- **158** 8 jsou pouta, kterými spoutají zločince páni policisté – POLICIE,
- **112** a když si nevím rady, svolám všechny dohromady – HASIČI, SANITKA i POLICIE.

Po zopakování důležitých telefonních čísel nám ještě zbývá si říct, jak se máme jako chodci a cyklisté chovat, pokud je uslyšíme, že se k nám blíží. Rozdáme tedy pracovní listy.

Na Pracovním listu 2. vidíme kluka uprostřed silnice, který slyší a vidí, že jeho směrem přijíždí sanitka. Děti, on sám si neví rady, poradíte mu?

Společně si přečteme všechny možnosti u obrázku a vybereme tu nejsprávnější (má se co nejrychleji vrátit na bližší chodník).

Poznámky učitele

Dopravní nehoda

Dopravní nehoda

Starší školní věk

Cíl activity

- Bezpečné chování při průjezdu vozidel s právem přednosti jízdy.

Časová náročnost activity

- 1 vyučovací hodina

Pomůcky

- psací potřeby

Dopravní nehoda

Dopravní nehoda

Starší školní věk

Popis aktivit

Toto téma probereme na příkladové situaci. Se žáky vedeme rozhovor na téma dopravní nehody. Můžeme si sdělit zážitky, které kdo má s některou ze složek integrovaného záchranného systému.

Žákům rozdáme pracovní listy a necháme jim dostatek času na prostudování úkolů.

Je možné, aby žáci plnili úkoly z pracovního listu společně ve dvojicích. Lépe si při tom prodiskutují dané téma, tím dojde k jeho upevnění. Výsledky svých poznatků mohou opět přednést před třídou. Ovšem je potřeba zvýšené pozornosti k poslednímu zadanému úkolu. Dvojice, které budou chtít, zahrají si scénku volání na tísňovou linku. Ostatní žáci si mohou zapisovat, co by změnili. Je lépe, když scénku předvede více dvojic, aby byl výsledek s čím porovnávat.

Na co nezapomenout při telefonátu, když si chci přivolat první pomoc:

1. Představit se.
2. Co se stalo.
3. Kde se to stalo.
4. Kolik je zraněných.
5. Nikdy nezavěšujte jako první! Operátor se může na něco zeptat.

Jedeš na kole za kamarádem a z dálky slyšíš houkání sanitky. Jak se zachováš? Zastavím u kraje a počkám, až přejede.

Dopravní nehoda

Dopravní nehoda

Starší školní věk

Poznámky učitele

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dopravní nehoda

- Správné odpovědi na test v pracovních listech: 1c., 2a., 3b., 4b., 5b.

Ukázka zpracování

Dopravní výchovy interaktivně

Základní škola Bernarda Bolzana o.p.s., Tábor

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání – výtah z dokumentu zaměřený na části věnující se projektu Dopravní výchova interaktivně.

1. ročník – Člověk a jeho svět / Místo, kde žijeme

Očekávané výstupy:

Žák

- Žák popíše cestu ze svého bydliště do školy a její případná nebezpečí.

Učivo

- kde bydlím – domov – prostředí domova (náš dům, byt)
- orientace v místě bydliště
- moje škola – prostředí školy, činnosti ve škole, její okolí
- jsem chodec – bezpečná cesta do školy – práce s programem Dopravní výchova interaktivně
- riziková místa a situace

2. ročník – Člověk a jeho zdraví

Očekávané výstupy:

Žák

- Žák dodržuje zásady bezpečného chování a chová se obezřetně při jednání s neznámými lidmi.
- Žák rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu.

Učivo

- čistota
- nemoc
- životní prostředí

Ukázka zpracování

Dopravní výchovy interaktivně

- bezpečnost chování, riziková místa a situace
- jak se zachovat při setkání s neznámými lidmi
- označování nebezpečných látek
- dopravní výchova – chodec – správné přecházení přes přechod se semaforem i bez semaforu – práce s programem Dopravní výchova interaktivně

3. ročník – Člověk a jeho zdraví

Očekávané výstupy:

Žák

- Žák uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu.
- Žák reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.
- Žák se chová obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná a v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek.

Učivo

- bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce – práce s programem Dopravní výchova interaktivně
- základní stavba a funkce těla
- péče o zdraví, první pomoc – prevence
- pitný režim, pohybový režim
- obezřetné chování, vyhledání pomoci
- integrovaný záchranný systém

4. ročník – Člověk a jeho zdraví

Očekávané výstupy:

Žák

- Žák účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb a s ohledem na oprávněné nároky jiných osob.
- Žák uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.
- Žák rozpozná zranění ohrožující život, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc.

Ukázka zpracování

Dopravní výchovy interaktivně

- Žák uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jak v roli chodce, tak cyklisty.
- Žák předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek.

Učivo

- bezpečnost chování v silničním provozu v roli cyklisty – dopravní výchova, dopravní značky, křižovatky (návštěva dopravního hřiště, získání cyklistického průkazu na základě zkoušky), předcházení rizikovým situacím v dopravě – práce s programem Dopravní výchova interaktivně
- péče o zdraví – zdravý životní styl, správná výživa, vhodná skladba potravin, pitný režim
- návykové látky, hrací automaty, PC, závislost
- nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- šikana, týrání, sexuální zneužívání
- drobné úrazy a poranění, první pomoc – prevence
- dokáže zajistit lékařskou pomoc, rozpozná zranění ohrožující život
- krizové situace – čísla tísňového volání
- mimořádné události – integrovaný záchranný systém

5. ročník – Člověk a jeho zdraví

Očekávané výstupy:

Žák

- Žák využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života.
- Žák uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku.
- Žák rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před jeho narozením a po narození.

Učivo

- lidské tělo – stavba těla – základní funkce a projevy
- pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince, nemoci přenosné a nepřenosné, prevence nemocí

Ukázka zpracování

Dopravní výchovy interaktivně

- partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy, rodina a vztahy
- dopravní výchova – cyklista – rozšíření učiva – práce s programem Dopravní výchova interaktivně

7. ročník – Člověk a zdraví / Výchova ke zdraví

Rizika ohrožující zdraví, jejich prevence

Očekávané výstupy:

Žák

- Žák zvládá základní postupy první pomoci, základy obvazové techniky.
- Žák vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních životních potřeb a hodnotou zdraví.
- Žák uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu z hlediska prospěšnosti zdraví.
- Žák rozlišuje choroby běžné, infekční, civilizační a uplatňuje osvojené preventivní způsoby chování.
- Žák usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví.
- Žák vyhledá v případě potřeby lékaře a popíše své zdravotní problémy.
- Žák dokáže vysvětlit zdravotní a sociální rizika spojená s hracími a výherními automaty.
- Žák uplatňuje účelné modely chování v případě šikanování, týrání a zneužívání dítěte.
- Žák se kriticky vyjadřuje k projevům násilí.
- Žák samostatně vyhledá v případě potřeby služby specializované pomoci.

Učivo

- počítače a hazardní hry, gamblerství
- nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- krizové situace: šikanování, týrání, sexuální zneužívání
- přivolání pomoci v případě osobního nebo cizího ohrožení
- linky důvěry, krizová centra
- postižení lidé mezi námi
- vliv životních podmínek a životního stylu na zdraví, vznik civilizačních chorob
- základní postupy první pomoci, obvazová technika, přivolání lékaře
- rozlišení závažných a méně závažných poranění

Ukázka zpracování

Dopravní výchovy interaktivně

- odpovědnost v chování při rizikových situacích v železniční a silniční dopravě, přivolání lékařské pomoci – práce s programem Dopravní výchova interaktivně
- denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit

8. ročník – Člověk a zdraví / Výchova ke zdraví

Pohybové aktivity a zdraví

Očekávané výstupy:

Žák

- Žák zařazuje do svého denního režimu aktivní pohyb, otužování a relaxaci.
- Žák dokáže sestavit osobní pohybový režim.
- Žák projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví a osobního bezpečí a v případě potřeby poskytne první pomoc.

Učivo

- význam pohybových aktivit pro zdraví
- pohybový režim
- prevence tělesného a duševního zatížení
- dodržování pravidel bezpečnosti – bezpečné prostředí ve škole, bezpečnost v dopravě, ochrana zdraví při různých činnostech
- rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu (postup v případě dopravní nehody – poskytnutí první pomoci, tísňová volání, zajištění bezpečnosti) – práce s programem Dopravní výchova interaktivně
- ochrana zdraví – nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty
- prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění

1. stupeň

Dopravní výchovu mohou školy zařadit, v souladu s jejich školními vzdělávacími programy, do různých předmětů, jako např. prvouky, nauky o světě, výchovy ke zdraví, rodinné výchovy atd.

1. ročník – 2. ročník

Pro děti v 1. ročníku není důležité zabývat se tématem dlouho, ale často, proto je vhodné zařadit ho do více předmětů (český jazyk, prvouka, výtvarná výchova, tělesná výchova). Velmi důležitou roli hraje názornost a praxe (nejefektivnější je výuka v rámci zážitkové pedagogiky).

V rámci českého jazyka zvolíme vyprávění na dané téma – cestující v autě, popis cesty do školy.

Pojmům a základním značkám je určena část hodiny prvouky. Výtvarnou výchovu lze oživit obrázky na téma účastník provozu. Vycházky je vhodné doplnit názornými ukázkami (kde přecházíme a kde si hrajeme, ohraničení vozovky, označení přechodu, apod.). V hodině tělesné výchovy je možné trénovat určité návyky – přechod přes vozovku, chůzi ve skupině po silnici.

Dopravní nehoda (1. ročník)

Seznámení žáků s integrovaným záchranným systémem. Kam mají volat v případě, že jsou svědky dopravní nehody. Jako pomůcku na zapamatování čísel použijeme přirovnání:

150 – 0 je jako rybník,

155 – 5 je jako invalidní vozík,

158 – 8 je jako pouta.

Hra na autobus (1. třída)

Motivační hra při chůzi ve skupině. Cílem hry je zautomatizovat bezpečné chování dětí ve skupině při společné cestě městem (po chodníku, na přechodech) nebo na komunikacích bez chodníku (během pobytu v přírodě). Žáci se seřadí do dvojic. První dvojice jsou řidiči autobusu, ostatní děti pasažéři. Řidiči mají za úkol jet přiměřenou rychlostí po správné straně chodníku nebo silnice, zastavit na každé křižovatce (přechodu pro chodce) a čekat na pokyn semaforů nebo policisty (učitele). Při cestě upozorňujeme děti na dopravní značky, semaforey, železniční přejezdy a situace v silničním provozu.

Příklady z praxe partnerských škol

Zařazení dopravní výchovy do výuky

Chodím přes přechod – bezpečnost cestou do školy a ze školy (2. ročník)

Bezpečné přecházení na přechodu bez semaforu, se semaforem, znát pravidla při přecházení silnice, vědět, jak se správně rozhlížet při přecházení.

Děti mohou nakreslit, vybarvit a vystříhnout semafor pro chodce: 1. Stůj! – svítí červený panáček, 2. Přecházej! – svítí zelený panáček. Vybarví, vystříhnou, slepí k sobě na špejli – na jedné straně Stop, na druhé straně Přecházej. A následně si hrají a přecházejí dle světelné signalizace.

3. ročník

Ve 3. třídě už jsou žáci schopni výuky i delšího vzdělávacího celku. Nasbírané zkušenosti z dopravní výchovy je vhodné využít a procvičit na dětském dopravním hřišti.

Moje cesta do školy (3. ročník)

Tato aktivita by měla vzbudit v dětech pozornost při cestě do školy. Žáci si všímají dopravních značek a posuzují, zda jsou pro ně, jako pro chodce, důležité. Poté chceme, aby zaznamenali dopravní značky, které potkali cestou do školy. Tyto značky malují a zařadí do skupiny pro chodce nebo cyklisty.

Ekologie

Pro přepravu lidí ve větších městech slouží mimo autobusů i tramvaje nebo trolejbusy. Tramvaje a trolejbusy na rozdíl od autobusů pohání elektrický proud, tím šetří životní prostředí a jsou ekologické.

Víš, proč se jim také říká hromadný dopravní prostředek?

Co pohání jejich „motor“?

Jaký prostředek je šetrný k ovzduší?

Jaký dopravní prostředek jezdí ve vašem městě?

4. ročník

Žáci ve 4. ročníku jsou schopni pracovat ve větších celcích.

Výuka dopravní výchovy je doplněna aktivitami na dětském dopravním hřišti, kde je vhodné ověřit praktické dovednosti i v rámci základní školy. Velmi efektivní je též pozvat na návštěvu odborníky.

Důležité je propojit téma s etickým vzděláváním (vztahy mezi účastníky silničního provozu, formulování etické normy chování a spolupráce). V hodinách občanské

Příklady z praxe partnerských škol

Zařazení dopravní výchovy do výuky

výchovy zařadit téma na zautomatizování postupů „stanu-li se svědkem dopravní nehody“. Atraktivní je zařazení tématu do práce s ICT (zvolit záměrně obsah s dopravní tematikou).

Cyklista (4. ročník)

Seznámit žáky s pravidly silničního provozu, příprava na cyklistický průkaz. Žáci naváží na učivo z předchozích ročníků. Učitel rozdělí žáky do skupin a v nich soutěží ve znalostech dopravních značek. Rozšíří si vědomosti formou výkladu – dopravní situace na křižovatkách.

Hra na „policisty“

Cílem této hry je na negativních příkladech rozpoznat chybu, přemýšlet o možných následcích nezodpovědného chování a vést tím žáky k chování pozitivnímu a bezpečnému. Během cesty si žáci všimají všech zajímavých nebo nebezpečných situací, kterých jsme svědky. Po návratu do školy naše pozorování shrneme, žáci hlásí (nebo zapisují), čeho si všimli (např. děti lezoucí po zábradlí u silnice, fotbal na parkovišti, lidé přebíhající na červenou nebo mimo přechod, nepřipoutaný řidič, cyklista bez přilby, telefonující řidič atd.). Jednotlivé situace probereme, promyslíme – diskutujeme. Je možné vytvářet statistiku přestupků.

5. ročník

V 5. ročníku jsou žáci schopni orientovat se v dopravě jako chodci i jako cyklisté. Své znalosti si především zopakují, prohloubí a ověří v praxi. Důležité je vytvářet modelové situace a na základě nich vyvozovat závěry. Je vhodné využití projektových dnů/týdnů. Též zpestří výuku spojení tématu dopravní výchovy s výpočetní technikou a využitím záznamové techniky (počítač, fotoaparát, videokamera, internet apod.)

V českém jazyce mohou žáci popsat vybrané dopravní značky.

Křižovatky (5. ročník)

Skupinová práce. Žáci se seznámí s různými typy křižovatek. Učí se řešit přednosti v jízdě na hlavní a vedlejší silnici, používat pravidlo pravé ruky, pohybovat se po kruhovém objezdu. Vyzkoušejí si pohyb na křižovatkách s vyznačenou hlavní a vedlejší silnicí, použijí v praxi pravidlo pravé ruky i pohyb po kruhovém objezdu. Učí se rychle rozhodovat a projíždět plynule křižovatkou. Pomocí autíček projíždějí různými typy křižovatek.

2. stupeň

Dopravní výchova je zařazena do výuky nejen podle časového rozvrhu, ale doplněna ve výchovně-vzdělávacím procesu i významově.

Vhodné je využít možnosti volitelného předmětu, případně zřídit i zájmový kroužek pro oblast dopravní výchovy. Výhodné je též využití tématu dopravní výchovy pro projektové dny a týdny, studijní kurzy, školy v přírodě či výlety. Práce s žáky má být soustavná a průběžná po celý školní rok.

Projektový den (6. a 7. ročník)

Žáci 6. a 7. ročníku připraví úkoly pro své mladší spolužáky. Na jednotlivá stanoviště postavíme dva až tři organizátory. Děti chodí ve skupinkách a plní úkoly. Za splněný úkol získávají body ve formě různých dopravních značek, které si vlepují do startovních kartiček.

Jednotlivá stanoviště:

Třídění značek hmatem: Se zavázanýma očima rozdělují značky podle tvaru.

Hledej vetřelce: Mezi dopravní značky se zamíchají značky, které neexistují, případně mají jiný tvar, barvy a podobně (varianty pro menší a větší děti).

Jízda zručnosti: Krátký slalom, jízda po úzké lávce, signalizace odbočování – držení řídicích jednou rukou, zastavení na značce.

Co si vzít na kolo?: Z hromádky různých věcí si děti vybírají povinnou a doporučenou výbavu pro jízdu na kole – přilbu, rukavice, sluneční brýle, reflexní vestu...

Další varianta: oblékání na rychlost.

Kdo pojedje první?: Řešení několika variant křižovatek, u každého autíčka písmeno, správné odpovědi dají dohromady slovo do tajenky.

První pomoc: Praktické ošetření drobných poranění – odřeniny, krvácení z nosu, bodnutí hmyzem, puchýř...

Důležitá telefonní čísla: Přiřazování kartiček se symboly jednotlivých složek záchranného systému a telefonním číslem tísňového volání.

Příklady

Příklady z praxe partnerských škol

Zařazení dopravní výchovy do výuky

Malý architekt: Stavba modelu křižovatky z připravených provázků, kolíčků, značek, autíček, domečků apod.

První pomoc při dopravní nehodě (7. ročník)

Nácvik a analýza správných postupů poskytování první pomoci. Uvědomit si význam lékárničky a jejího vybavení pro poskytnutí první pomoci. Rozdělit její vybavení na standardní a nadstandardní.

Je možné zařadit besedu se záchranářem.

Matematika

Na kolik kilometrů vystačí zásoba 35 litrů benzínu autu, které má spotřebu 5,5 litru na 100 km jízdy? Doplnění: Zjisti, jakou spotřebu má auto tvého tatínka nebo maminky a kolik spotřebuje benzínu na cestu do školy.

Kolik tě stojí cesta do školy, v případě, že benzin stojí 36 korun za litr. (Jaká je cena benzínu ve vaší nejbližší čerpací stanici? Kolik by stála cesta do školy v tomto případě?)